

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 1 april 1924 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 72, angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 22 februari 1924 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 72, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt under punkterna 1:o—11:o.

Beträffande utredningen i dessa ärenden tillåter sig utskottet hänvisa till innehållet i berörda statsrådsprotokoll.

[1.*] 1) I fråga om den i förevarande proposition under punkt 1 upptagna framställningen har utskottet icke något att erinra. Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen må medgiva, att lägenheterna Kulltorp och Mårsäng må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen 1 mantal Edeby nr 1 i Ludgo socken av Södermanlands län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, med förbehåll om rätt för stamfastigheten och kronoegendomen Landshammar till väg över lägenheterna samt med hembuds rätt för lägenheternas nuvarande brukare Joh. Andersson till en av lägenheterna efter eget val.

[2.] 2) Under punkt 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, dels att lägenheterna Svedjan och Ängelsberg må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen $\frac{3}{8}$ mantal Ulvared nr 1 i Grovareds socken av Älvsborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, dels ock att egendomen i övrigt må å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas

* Hänvisar till punkt i Kungl. Maj:ts proposition.

under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt med förbehåll om rätt för innehavare av lägenheten Ängelsberg till utfartsväg över huvudgården.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår hava uppskattningsmännen föreslagit, att egendomen skulle efter verkställd styckning försäljas i fyra lotter, nämligen 1) huvudgården, 2) lägenheten Svedjan, 3) lägenheten Ängelsberg samt 4) utskiftet, vilket förslag biträtts av länsstyrelsen. Domänstyrelsen åter har, med instämmande av kammarkollegium, ansett huvudgården och utskiftet böra försäljas såsom en lott. Kungl Maj:ts förslag ansluter sig till sistberörda uppfattning.

Utskottet.

Då emellertid utskiftet, som är beläget på 5 kilometers avstånd från huvudgården, har en areal av 12.15 hektar, finner utskottet lämpligare, att detsamma i enlighet med uppskattningsmännens förslag försäljes för sig.

I anslutning härtill hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, *dels* att lägenheterna Svedjan och Ängelsberg må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från kronoegendomen $\frac{3}{8}$ mantal Ulvared nr 1 i Grovareds socken av Älvsborgs län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar, *dels ock* att utskiftet ävensom egendomen i övrigt må var för sig å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt med förbehåll om rätt för innehavare av lägenheten Ängelsberg till utfartsväg över huvudgården.

Emot de under punkterna 3—9 upptagna framställningarna har utskottet icke haft något att erinra, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva,

3) att dels sju i statsrådsprotokollet omförmälda tomter, dels ock två i samma protokoll angivna lägenheter om respektive 6.233 hektar och 2.737 hektar — den sistnämnda med kronan tillhörig stuga — må kronoegendomen 8 mantal Kungsbro nr 1 i Vreta Klosters socken av Östergötlands län fränkiljas och var för sig försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med förbehåll om rätt till vägar på sätt domänstyrelsen föreslagit samt med hembuds rätt för A. L. Ingvald i fråga om lägenheten om

[3.]

6.233 hektar och för P. A. Svensson beträffande lägenheten om 2.737 hektar;

[4.]

4) att ett i statsrådsprotokollet omförmält område om 0.1146 hektar av kronoegendomen 1 $\frac{1}{3}$ mantal Reslöv nr 1, 2 och 29 i Reslövs socken av Malmöhus län må å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

[5.]

5) att ett i statsrådsprotokollet omförmält område om 1.0435 hektar av landssekreterarens i Uppsala län f. d. löningsjord må försäljas till Uppsala stad för en köpeskillning av 15,652 kronor 50 öre samt under villkor i övrigt,

att köpeskillningen vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i Uppsala län, samt

att Uppsala stad vidkännes alla med områdets avskiljande och lagfart å fånget förenade kostnader;

[6.]

6) att ett i statsrådsprotokollet omförmält obebyggt område, benämnt Sörhagsskiftet eller Grindängen må från kronoegendomen $\frac{1}{2}$ mantal Bärby nr 5 litt. E i Faringe socken av Stockholms län försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar;

[7.]

7) att, sedan kronoegendomen 1 mantal Karsahult nr 1 i Almundsryds socken av Kronobergs län blivit genom styckning delad i åtta lotter i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag, sådant det av domänstyrelsen tillstyrkts, de med litt. A, B, C, D, E, F och G betecknade lotterna må var för sig med i statsrådsprotokollet angivna områden försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för August Eriksson till lotten litt. A, för Olof Olsson till lotten litt. B, för Sven Karlsson till lotten litt. C och för Alfred Nilsson till lotten litt. E samt med iakttagande att en i statsrådsprotokollet omnämnd å lotten litt. A befintlig mangårdsbyggnad undantages vid försäljningen av samma lott och i stället förklaras skola ingå i försäljningen av lotten litt. B;

[8.]

8) att i statsrådsprotokollet omförmälda, till kronoegendomarna Lilla Mölleberga nr 5 och 6 i Mölleberga socken av Malmöhus län hörande torvmosseskiften om tillhopa 0.648 hektar må till ägaren av skattehemmanet $\frac{1}{3}$ mantal Lilla Mölleberga nr 3 i samma socken och

län försäljas mot en köpeskilling av 265 kronor samt under villkor i övrigt,

att köpeskillingen skall vid tillträdet kontant inbetalas till länsstyrelsen i länet, samt

att köparen ensam skall vidkännas alla med områdenas avskiljande, lagfart å fånget och andra med köpet förenade utgifter; samt

9) att, med ändring av det av 1921 års riksdag i ämnet fattade beslut, i statsrådsprotokollet omförmälda ägotalterna $\frac{5}{18}$ mantal Hällaryd nr 2 litt. A och $\frac{11}{90}$ mantal Hällaryd nr 2 litt. T med de samma lotter vid ägostyckning tilldelade arealer, lotten litt. A dock med undantag av ett i samma protokoll omförmält område om 2.32 hektar, må med av domänstyrelsen senast tillstyrkta saluvärden försäljas enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med rätt för Sven Henriksson till hembud å lotten litt. A samt med förbehåll om rätt för innehavare av lotten litt. B till fri utfartsväg över den till lotten litt. A hörande delen av ägofiguren nr 42.

[9.]

10) Under punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att, sedan kronoegendomen $\frac{3}{8}$ mantal Mansdala nr 5 i Vä socken av Kristianstads län blivit genom ägostyckning delad i två i statsrådsprotokollet angivna med litt. A och litt. B betecknade lotter, i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag, dessa lotter må försäljas

[10.]

litt. A enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar med hembuds rätt för Nils Mårtensson, och

litt. B till Kristianstads läns hushållningssällskap mot en köpeskilling av 6,270 kronor samt under villkor i övrigt,

att köpeskillingen vid tillträdet kontant erlagges till länsstyrelsen i länet, samt

att köparen ensam vidkännas alla med lagfart å fånget förenade kostnader.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att uppskattningsmännen förordat ifrågavarande egendoms bibehållande i kronans ägo samt förnyad utarrendering av densamma, vilken disposition av egendomen länsstyrelsen tillstyrkt. Domänstyrelsen och hushållningssällskapet i Kristianstads län egnahemsnämnd åter hava förordat egendomens försäljning på sätt Kungl. Maj:t nu föreslagit. Enligt detta förslag skulle lotten litt. A hembjudas nuvarande arrendatorn av egendomen, Nils Mårtensson, som sedan den 6 februari 1920 innehåft arrendet och därunder väl brukat egendomen,

samt lotten litt. B försäljas till Kristianstads läns hushållningssällskap, för att därigenom möjliggöra en utökning av vissa från egendomen Mansdala gård upplåtna lägenheter, vilka angränsade lotten i fråga.

Lotterna hava saluvärderats, litt. A till 22,280 kronor — däri inräknat ett till 14,000 kronor uppskattat värde å kronan tillhöriga byggnader — samt litt. B till 6,270 kronor.

Utskottet.

För egen del har utskottet av utredningen i ärendet icke funnit framgå tillräckliga skäl för styckning och försäljning på sätt Kungl. Maj:ts förslag innebär av ifrågavarande egendom, vilken på grund av sin beskaffenhet synes väl lämpa sig för bibehållande i kronans ägo. Utskottet har för den skull icke ansett sig böra förorda det föreliggande förslaget.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet alltså

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning icke må vinna riksdagens bifall.

[11.] 11) Beträffande slutligen den under punkt 11 upptagna framställningen får utskottet, som icke funnit något att erinra mot densamma, hemställa,

att riksdagen må medgiva, att ett i statsrådsprotokollet omförmält område Norsta äng jämte därtill hörande skogsskifte ävensom torplägenheterna nr 4, 6, 10 och 11, med av uppskattningsmännen föreslagna arealer, må fränskiljas kronoparken Hornslandet i Rogsta socken av Gävleborgs län och försäljas, området Norsta äng jämte därtill hörande skogsskifte på offentlig auktion till den högstbjudande enligt de i kungl. brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor och torplägenheterna enligt gällande grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från kronoegendomar.

Stockholm den 1 april 1924.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Hellström, Persson, Nils, Sederholm, Nilsson* i Kabbarp, *Boberg, Gabrielsson* och *Spänsson* i Kalmar, samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Olsson* i Broberg, *Lundström, Sjöblom*, frih. *Hermelin, Uddenberg* i Karlskoga, *Andersson* i Grimbo och *Aarnseth*.